

Správa o výsledku kontroly implementácie programového rozpočtovania v rozpočtovom procese miest a obcí v Obci Bodíky

Kontrolná akcia bola vykonaná v súlade s Plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2010.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť splnenie si povinností miest a obcí pripraviť svoje rozpočty pre roky 2009 – 2011 ako programové rozpočty a preveriť realizáciu činností – príprava na implementáciu, štandardizácia rozpočtového procesu, vypracovanie strategického plánu, tvorba programového rozpočtu, monitorovanie, hodnotenie v procese implementácie programového rozpočtovania.

Predmetom kontrolnej akcie bola kontrola prípravy na implementáciu a tvorbu programového rozpočtu so zameraním na legislatívny rámec pre zavedenie programového rozpočtovania, časový harmonogram implementácie, vytvorenie regulačného rámca, vytvorenie programovej štruktúry, zmeny programovej štruktúry a ich schvaľovanie, formulovanie zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov, schvaľovanie programového rozpočtu, monitorovanie a hodnotenie plnenia programov obce a zhodnotenie pripravenosti a realizácie zavedenia programového rozpočtovania.

Kontrola bola vykonaná v obci Bodíky, (ďalej len „obec“). Kontrolovaným obdobím boli roky 2008 a 2009. K 31.12.2009 obec evidovala 298 obyvateľov.

Počas výkonu kontroly bolo zistené

1. Príprava na implementáciu a tvorba programového rozpočtu

Legislatívny rámec pre zavedenie programového rozpočtovania v podmienkach územnej samosprávy bol vytvorený novelou zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorá nadobudla účinnosť 01.09.2007. Touto novelou sa zaviedlo programové rozpočtovanie v územnej samospráve a to prvýkrát pre rozpočet obce na roky 2009 až 2011.

V súvislosti s implementáciou programového rozpočtovania na úrovni samosprávy v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bola vytvorená Ministerstvom financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“) metodická pomôcka Praktický a konkrétny manuál pre tvorbu programových štruktúr na úrovni miestnej a regionálnej územnej samosprávy (ďalej len „manuál“).

Kontrolou bolo zistené, že obec pri zavádzaní programového rozpočtovania v roku 2008 nezostavila časový harmonogram implementácie, ktorý by obsahoval povinnosti jednotlivých účastníkov tvorby programového rozpočtu a časový plán ich realizácie, čím nekonala v súlade s manuálom.

Obec v etape prípravy programového rozpočtovania a tvorby regulačného rámca vypracovala Zásady hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Bodíky (ďalej len „zásady hospodárenia“), ktoré schválilo obecné zastupiteľstvo (ďalej len „OZ“) v decembri 2007. Súčasťou zásad hospodárenia bol rozpočtový harmonogram t. j. harmonogram termínov, postupu činností a zodpovednosti k realizácii rozpočtového procesu programového rozpočtovania.

Pri tvorbe programového rozpočtu vychádzala obec z hlavných kompetenčných oblastí obce a z „Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bodíky na obdobie rokov 2007 - 2013“. Programový rozpočet na rok 2009 obec zostavila ako súčasť viacročného rozpočtu na roky 2009 – 2011. Pred jeho schválením v OZ bol návrh rozpočtu zverejnený v obci spôsobom obvyklým v súlade so zákonom o obecnom zriadení a hlavná kontrolórka vypracovala odborné stanovisko k návrhu rozpočtu.

Výdavky rozpočtu boli alokované do programovej štruktúry, ktorú tvorilo deväť programov a 15 podprogramov. Kontrolou bolo zistené, že viaceré programy obsahovali len jeden podprogram a v jednom programe obec nedodržala hierarchiu číselného označenia, čím nepostupovala v súlade s manuálom.

Kontrolou bolo zistené, že obec nerozpísala na programy všetky schválené výdavky rozpočtu, čím nekonala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Obec sa nepodieľala na spoločných programoch s inými subjektmi samosprávy.

Zmeny programovej štruktúry obec počas roku 2009 nevykonala.

Rozpočet obce v dvoch programoch neobsahoval zámery a ciele boli formulované formou popisu činností len v troch podprogramoch a nie v celej programovej štruktúre, čím obec nekonala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Merateľné ukazovatele programového rozpočtu boli formulované len v dvoch podprogramoch ale bez priamej súvislosti s cieľom, ktorý nebol stanovený a neobsahovali skutočné hodnoty za predchádzajúce roky.

2. Monitorovanie a hodnotenie

Obec v priebehu roka 2009 nevykonala monitorovanie plnenia programov v rámci schváleného programového rozpočtu, čím nekonala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zásadami hospodárenia.

Kontrolou čerpania rozpočtu za rok 2009 bolo zistené, že obec v priebehu rozpočtového roka 2009 neprijala žiadne rozpočtové opatrenie a realizovala úhrady niektorých svojich bežných výdavkov bez schválenia zmeny rozpočtu, čím obec nekonala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zásadami hospodárenia.

K záverečnému účtu hlavná kontrolórka pred jeho schválením vypracovala odborné stanovisko a predložila ho na rokovanie OZ. Záverečný účet obce za rok 2009 bol schválený uznesením OZ bez výhrad. Kontrolou bolo zistené, že záverečný účet neobsahoval údaje v rozsahu určenom zákonom, a to prehľad o stave a vývoji dlhu, údaje o hospodárení príspevkových organizácií v ich pôsobnosti a hodnotenie plnenia programov obce, čím obec nekonala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

3. Záver

Cieľom zavedenia programového rozpočtovania bolo vypracovať systém rozpočtu tak, aby bol transparentný pre verejnosť, aby umožnil posúdiť účel a výsledný efekt vynakladania verejných prostriedkov a zvýšil zodpovednosť samospráv za účelné a efektívne vynakladanie výdavkov.

V procese implementácie programového rozpočtovania obec neuplatnila všetky odporúčania uvedené v manuáli tým, že nezostavila časový harmonogram implementácie, nevypracovala štandardizované formuláre pre rozpočtový proces, a to formulár rozpočtovej požiadavky, monitorovacej správy a hodnotiacej správy. Odporúčania boli uplatnené tak, že bol vytvorený rozpočtový harmonogram a programová štruktúra, ktorá však neobsahovala v dvoch programoch zámer a cieľ bol formulovaný len v troch podprogramoch. Merateľné ukazovatele boli stanovené v dvoch podprogramoch, ale bez priamej súvislosti s cieľom. Obec nerozpísala na programy všetky schválené výdavky rozpočtu, počas roka nevykonala monitorovanie a hodnotenie plnenia programov ako súčasť záverečného účtu.

Zhrnutie

Obec porušila zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy tým, že rozpočet obce neobsahoval zábery a ciele v celej programovej štruktúre, obec nevykonala zmeny rozpočtu rozpočtovými opatreniami a realizovala úhrady výdavkov bez schválenia zmeny rozpočtu, nerozpísala na programy všetky schválené výdavky rozpočtu, záverečný účet neobsahoval údaje v rozsahu určenom zákonom a počas roka 2009 nevykonala monitorovanie a hodnotenie plnenia programov v rámci schváleného programového rozpočtu obce.

Ďalej obec nekonala v súlade s manuálom tým, že nezostavila časový harmonogram implementácie, pri vytváraní programovej štruktúry nedodržala hierarchiu číselného označenia, merateľné ukazovatele boli formulované bez priamej súvislosti s cieľom a neobsahovali skutočné hodnoty za predchádzajúce roky.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov:

Riadiť sa Metodikou programového rozpočtovania MF SR. Ďalej zdokonaľovať implementáciu programového rozpočtu na podmienky obce s akcentom na jeho monitorovanie a koncoročné hodnotenie ako kľúčového nástroja pre komunikáciu medzi samosprávou a obyvateľmi a nástroja pre verejnú kontrolu samosprávy.

Realizovať úpravy v programovom rozpočte v súlade s vyššie uvedenou metodikou, a to formulovať zábery, ciele a merateľné ukazovatele v celej programovej štruktúre, aby vyjadrovali formu výstupu a odzrkadľovali postup obce smerom k napĺňaniu zámeru; prehodnotiť spôsob členenia a číslovania podprogramov.